

Telegraful Român

Organ național-bisericesc

Abonamentul:

Pe un an 40 coroane. — Pe șase luni 20 coroane. — Pe trei luni 10 coroane.
Ziarul apare Marția, Joia și Sâmbăta

Correspondențele

să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», Strada Măcelarilor Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor, după învoială

Abonamentele și inserțiunile
să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Măcelarilor Nr. 45.

Insemnări

Viață și sănătate

(x) Interesele mari ale României cer ca lupta pentru lărgirea hotarelor ce i se cad și străjuirea lor împotriva sălbătăciei rătăciților de astăzi și a trufiei celor de mâne, să fie susținută de lupta ce avem s'o dăm împotriva boalelor multe și primejdioase, care amenință cu pustiire familiile satelor și orașelor noastre.

Prin urmare, nimic mai la timp decât seria de conferințe, începute Duminecă la Asociație, în vederea înființării institutului surorilor de ocrotire.

Este o datorie de importanță capitală să facem nu numai politică de război, ci și politică de sănătate.

Auzim și vedem cum, în fiecare săptămână, coasa morții doboară — în lipsa cunoștințelor de igienă — sute și mii de vieți românești. Doctorii ne spun, că generațiile ce vin nu vor avea puterea de rezistență, dacă nu se vor lua de timpuriu măsuri pentru combaterea boalelor declarate, și în deosebi a cauzelor ce le produc.

Țările civilizate ne arată, cum se poate lucra cu folos și cu izbândă în această direcție.

Mijloacele sânt multe și deosebite, — dar și lucrarea de combatere este lungă și anevoioasă.

Individul și societatea are trebuință neapărată de intervenirea statului, pentru a se obține rezultatele cele mai bune posibile și a pune sfârșit cifrelor înfricoșătoare ale mortalității sălășluite în șirurile poporului românesc de pretutindeni.

Sătecelele dela munte și câmpie să nu mai fie cuiburi de adăpostire permanentă pentru pelagră, oftică și alte boale cronice, răspândite și omorătoare; ci satele să fie tot atâtea «colțisoare de rai», bogate în sănătate fizică și morală.

Acestea sânt gândurile, cărora li se dă expresie adevărată în conferințele dela Asociație.

Institutul care se va deschide la Cluj, are drept țință a instrui fetele și femeile pentru chemarea ce le așteaptă ca surori de ocrotire.

Conferențiară, dna Sanda Matei care, prin cuvântările sale scurte și bune, are darul de a face o străjnică propagandă pentru sentimente altruiste, cere dela viitoarele surori de ocrotire să-și îmbrățișeze slujba aceasta nu ca o carieră, ci mai mult ca o misiune.

Dar, cuvintele sale, de-o energie inteligentă, trebuie auzite.

Și vom avea atunci toată nădejdea, că rezultatele așteptate nu vor întârzia, ear epidemiile n'au să mai bântue neturburate în hotarele restabilite ale Daciei marelui împărat, care poartă numirea de cel mai bun între cesari.

Afaceri preoțești

Calificație superioară. — Fonduri culturale.

Intre hotărârile aduse de congresul preoțesc, de nu puțină importanță este punctul referitor la calificația în viitor a preoțimii noastre.

Se cere anume o calificație superioară dela preoție. Aceasta s'a cerut și în trecut. E frumos, nu-i vorbă, ca teorie; însă în practică aproape imposibil de realizat.

Parohiile noastre, dacă ai sta să faci o clasificare adevărată, ar trebui împărțite în cel puțin șase și șapte clase, mulțumindu-ne pentru ultimele clase și cu parohi, cari ar avea o calificație nu tocmai superioară.

Un vrednic protopop din Arhidieceză, la reîntorcerea cătră casă dela Congres spunea, că conferința preoților din tractul său a decis în preajma tinerii Congresului, cumcă pe viitor ținându-se socoteală de parohiile mici, să se institue și preoți cu patru clase medii, și ei să poată fi totodată și învățători în parohiile lor. Decisiunea aceasta avea să fie prezentată ca propunere cătră Congresul preoților. La întrebarea mea că pentru ce nu s'a prezentat propunerea în Congres, mi-a răspuns: Nu puteam să ne facem ridicoli cu o astfel de propunere, când din partea Congresului se accentua cu atâta vervă calificația superioară a preoțimii noastre pentru viitor!..

Cu toate acestea eu cred, că propunerea trebuia făcută, pentru a se dovedi, întru cât Congresul ținea de demnitate de a se ocupa cu pertractarea acestei propuneri.

Am în vedere parohiile de munte mai ales, care sânt înfundate după spatele lui Dumnezeu, în depărtări de 30—100 kilometri dela centrele de viață. Cum se va simți în aceste parohii cu două-trei sute de suflete un tinăr cu calificație superioară? Cred că nu se vor prea găsi de aceia, cari întorși dela studii înalte, să se dedice unei vieți de sihastru...

Pentru a întregi astfel de parohii, alt mijloc nu cunosc decât admiterea și instalarea în astfel de posturi a unor preoți, cari vor avea o calificație cevaș mai in-

ferioară, dar totuș capabili d'a-și conduce turma. —

În congresul preoților s'a decis și aceea, să se șteargă birul preoțesc și claca uzitată, rămășițe de pe timpurile iobăgiei, fiindcă preoțimea va avea să primească salar fix dela stat.

Este ușor a șterge un lucru, pentru care poporul nu se prea însufletea; dar ceea ce s'a șters odată, șters rămâne pentru totdeauna. Din parte-mi, nu aprob în principiu ștergerea totală a birului și clăcii preoțești, în sensul acela, ca poporul să nu mai contribuie dela sine cu taxa aceasta.

Demult se vorbește despre înființarea așa numitelor fonduri culturale în parohii. Cu toate acestea, există parohii cu sutele, care nu au ca fond cultural nici un ban. Acum se va da ocazie binevenită, ca acolo unde au fost în uz birul și claca, să se poată înființa fondul cultural al parohiei. Eată cum: să se răscumpere birul preoțesc și claca cu o sumă potrivită din partea poporului, ear suma aceasta să se verse an de an în așa numitul fond cultural al parohiei.

S'ar putea face și mai bine, când s'ar răscumpăra numai claca cu bani, ear bucatele să se dea în natură, vârsându-se în magazinul bisericii, de unde pentru bani în schimb s'ar putea ajuta parohienii mai lipsiți, și s'ar putea astfel cu mai mult spor mări fondul cultural, căci prețul bucatelor variază, fiind adeseori mai urcat, pe când răscumpărarea cu bani a birului preoțesc ar aduce o sumă mai mică, ca aceea ce s'ar realiza din vinderea bucatelor.

În acest chip s'ar da posibilitatea și epitropiei parohiale, ca să-și arate hărnicia, și să-și îplinească cu vrednicie chemarea.

Formarea de fonduri culturale din birul preoțesc și din clacă se impune și din alt punct de vedere. E obicei în părțile muntoase, unde nu avem eclejie, nu avem case parohiale, și poate și în alte părți, cumcă ajutătorii preotului: cantorii și crâznicii, își capătă în naturalii dela popor sâmbria lor, dându-li-se 1/3 ori 1/4 parte, conform obiceiului din parohie.

Dacă din birul parohiei se va înființa fond cultural, din acel fond vor putea fi salariați cantorii și crâznicii respectivi, cum și-au avut și ei birul lor din parohie.

Poporul apoi văzând că orce contribuire se întrebuintează pentru scopuri culturale, precum: repararea bisericii și a școalei, sau chiar zidirea bisericii și a școalei, va da mai bucuros cu acele naturalii ori cu prețul lor, ca atunci când

contribuia pentru salarizarea preotului, — de unde urmau multe neînțelegeri între oameni.

Acestea sânt părerile mele. Părerile altora pot să fie mai bune; de aceea aș dori ca frații preoți să se rostească în acest obiect.

N. Todea
preot.

Recăsătoria preoților

de Pr. Iosif Trifa

La congresul preoțesc s'a vorbit și despre preoții văduvi. În cadrul unei propuneri s'a cerut sinodului episcopesc să facă «pașii necesari» în chestiune.

Ar fi de dorit să se întreprindă tot posibilul *grabnic* pentru salvarea noastră.

Casa de preot văduv n'aduce folos, nici pentru el, și nici mai ales pentru păstorii...

Înainte cu 6 luni trăeam fericit cu soția și copilașii mei. M'am statorit aici, sus la munte, ca păstor al celor peste 3000 de credincioși.

Se împlinesc opt ani, de când am venit, aducând cu mine râvna și avântul de păstor tânăr.

Reînviase amvonul și nimica nu cruțam pentru binevestirea cuvântului.

Cu bucurie observam cum ici colea, în ogorul lucrat, încep a se ivi roadele bune ale ostenelelor mele pastorale. Plin de încredere și nădejde făceam planuri de viitor.

Deodată, o boală care nu eartă intră în casa noastră. În câteva zile pierdii soția, ear copilașii pierdură mama. Ca soț și tată eată-mă zdrobit.

Perzând tovarășa vieții, simțesc pe umerii mei un jug nou, care mă apasă spre paguba chemării mele pastorale.

Cu durere observ, că păstorii mei nu se mai uită cu încrederea de mai înainte la mine. Înțeleg compătimirea lor; dar alătura de compătimirea aceasta, — pare că aud șoptele unora:

— «Sărmanul preot, va trebui de bună seamă să-și capete și el o găzdoaie, o econoamă.»

«Găzdoaie». Eată vorba ce mă săgeată, mă face să mă opresc în loc, să-mi dau seamă ce primejdie înseamnă acest mod de «traie» pentru chemarea pastorală...

Mă gândesc la trecutul meu de până astăzi, și parcă văd cum într-o clipeală mi s'ar răsturna amvonul, mi-ar dărâma tot, ce ani de zile am clădit cu graiul convins al bărbatului nepătat.

Simțesc în mine voință de fer, să-mi apăr până în sfârșit, cu resignație, trecutul, dela care atârnă și viitorul meu pastoral.

Dar, eată copilașii! Ca niște pușori spăriați, ei se învârt pe lângă mine, singurul lor razim...

Li văd, și de câte ori mă apropiu de ei, par'că aud vorba mamei lor muribunde: «Iosife, iubite, ai grijă de copii!» Cu aceste, cele din urmă vorbe, ochii ei se închiseră pentru totdeauna.

«Ai grijă de copii!» Cu durere văd că copiii nu mai sânt bine îngrijiți. Într'un sat de munte alerg la depărtări de 10—12 km. Când mă întorc, mi se rupe inima de jale: Casa rece, masa goală, pușorii necăștiți. Sânt numai 6 luni și, uluit de chinuri, mă gândesc ce va fi mai încolo...

Aud, înțeleg glasul Mântuitorului, glasul chemării să învăț «cu vreme și fără vreme», «să mă fac pildă tuturor»... Și simțesc că sânt stânjenit în misiunea mea.

Aud și strigarea ei: «Ai grijă de copii». În aceste clipe de mâhnire simțesc, că aripile mi se taie și toate opintirile mele să mă ridic spre înălțimile chemării sânt par'că zădarnice. Și astfel de clipe au trăit de sigur aproape toți preoții văduvi tineri, simțind cum desnădejdea ca o umbră neagră și grea îi copleșește.

Eată o părticică din Calvarul acestor preoți.

Văduvia noastră are grave urmări pentru misiunea de preot. Văduvia, în cazul nostru, zdrobește nu numai pe tată, dar face adeseori imposibil și pe păstorul sufletesc.

Nu sântem noi, preoții sătești, canoniști de specialitate. Dar nu înțelegem cum, dacă ni se sparge — fără voia noastră — cuibul nostru cald și curat, ni se oprește să ne refacem altul, tot așa de bun și de curat.

Să se înțeleagă în sfârșit, că propunerea adusă la congresul preoțesc, este un strigăt de mare durere, este graiul suferințelor noastre care cere *grabnic* lecuire.

Alte vremuri trăim. Le vedem cu ochii.

Se așteaptă o nouă orientare, un duh nou, care să înțeleagă și trebuințele noastre.

Toate așezămintele sânt străbătute de dorința d'a se premeni.

Biserica, dacă voește să se susțină și mai departe ca hotărâtoare în soarta poporului, nu mai poate să rămână cu desăvârșire nemișcată în stările, care se dovedesc că nu-i slujesc spre întărire, ci dimpotrivă o slăbesc din temelii.

Să luăm aminte, — până ce nu-i prea târziu.

Cătră directorii despărțămintelor „Asociațiunii“

Au trecut aproape 5 ani de când, din cauza războiului, au trebuit să fie suspendate mai toate legăturile între Comitetul nostru central și între direcțiunile despărțămintelor «Asociațiunii», și tot așa între aceste și comunele, în care, mai ales la începutul acestui deceniu, se pornise o propagandă culturală mult promițătoare.

Spre norocul nostru, războiul acesta îndelungat și împreunat cu jertfe fără număr este spre sfârșite, și el, pe lângă multe dezastre, ni-a hărăzit și cel mai mare bine, ce am fi putut dori: unirea neamului nostru. El a pregătit și instituțiunii noastre calea pentru o dezvoltare avântată, după ce mersul ei mai înainte era stânjenit la tot pasul de mașterul tratament al guvernelor ungurești și al celorlalte organe ale statului.

Acum ajungând, cu ajutorul lui Dumnezeu, în împrejurări cu totul prielnice dezvoltării noastre culturale, credem că este de datorința noastră a tuturor să ne punem pe lucru cu sufletele înălțate, să reluăm firul întrerupt în vara anului 1914, să umplem lacunele rămase în activitatea despărțămintelor în anii de război și să tragem brazde nouă în ogorul culturii neamului nostru.

Profitând deci, de împrejurările favorabile, ce dat ni-a fost să le vedem înfăptuindu-se, vă rugăm:

1. Să luați dispozițiile necesare pentru *ținerea ședințelor comitetului cercual al despărțământului*, în scopul facerii programului de acțiune în cadrele statutelor «Asociațiunii».

Unde comitetul s'ar fi discompletat, prin trecerea din viață a membrilor sau

din alte cauze, să se întrească provizoriu, căutându-se persoanele de lipsă, până se va ținea adunarea cercuală.

2. Să insistați pentru *incassarea taxelor restante dela membrii de toate categoriile* și să dispuneți trimiterea lor cassei centrale, ca astfel aceasta să aibă posibilitatea a încassa, unde va fi de lipsă, direct taxele dela acei membri, cari nu le-ăr fi achitat prin mijlocirea despărțămintelor.

3. Favorabile fiind împrejurările financiare aproape pretutindeni, vă rugăm, să înscrieți *cât mai mulți membri noi*.

4. Să binevoiți a controla, la fața locului sau prin corespondență, ce s'a întâmplat cu *bibliotecile populare* din diferitele agenturi și, întru cât se poate, să stăruiti pentru adunarea cărților împrăstiate și pentru înlocuirea celor pierdute.

5. Să stăruiti, cu ajutorul preoților, învățătorilor și al altor intelectuali din despărțământ, să se țină *prelegeri populare* în cât se poate de multe comune, vorbindu-se cu deosebire de actul măreț al unității naționale, acum înfăptuit cu ajutorul lui Dumnezeu, și combătându-se pornirile periculoase anarhice. Afară de aceea se vor tracta tot felul de teme potrivite, menite a înmulți cunoștințele și a nobilita sufletele poporenilor noștri.

6. Să faceți pregătirile pentru *ținerea adunării cercuale a despărțământului* în vara acestui an, când se va ținea și adunarea generală a instituțiunii noastre, care nu s'a mai putut întruni din vara anului 1913.

În adunarea cercuală din a. c., între alte obiecte, se va pune la ordinea zilei și alegerea directorului despărțământului și a comitetului central pe o nouă perioadă de trei ani.

Ne place a crede, că veți satisface cu dragoste invitații și rugămintei ce vă adresăm în aceste șire și astfel făcându-ne cu toții datorii, ne vom arăta vrednici de zilele mari, ce am avut norocul a le ajunge.

Sibiu, 30 April 1919.

Andrei Barseanu,
prezident.

Romul Simu,
secretar-supl.

Conferența comunităților creștine

A sosit la București o misiune episcopală a bisericii americane, compusă din 3 Episcopi: de Chicago, Southern (Ohio) și Fond-du-Lac.

Misiunea a venit în România, să invite Sf. Sinod al bisericii autocefale ortodoxe române la o conferență universală a tuturor comunităților creștine.

Episcopii americani au fost primiți de ministrul cultelor, prof. Angelescu.

Într-o întâmpinarea adresată Sf. Sinod, misiunea bisericească americană arată însemnătatea acestei conferențe a creștinătății.

«Obiectul conferenței, zice această întâmpinare, este studiul și examinarea în spiritul carității creștine, atât a lucrurilor în care creștinii diferă în ce privește credința și ritul, cât și în privința lucrurilor în care sânt de acord. Credem că o astfel de conferență va îndepărta neînțelegerile, va desvolta stima și va inspira încredere reciprocă, și va crea o atmosferă favorabilă Unirii Creștinătății».

Acelaș document mai spune:

«Istovite de lupte, națiunile se trudesă să se reunească împreună, într-o ligă de popoare libere, pe baze de umanitate, dreptate și frăție. Acestea sânt principii

creștine, care ar trebui să fie traduse în fapt mai întâi în biserica lui Hristos. Biserica ar trebui să îndrumeze lumea și să-i dea o pildă. O civilizație creștină este singura speranță a lumii, dar cere o biserică unită în ce privește organele sale, propovăduitorii și conștiința ei. Concluziunile de astăzi sânt de un interes general, — nu controverse locale între secte religioase și partide politice».

Invitațiunea va fi supusă aprobării Sf. Sinod.

Sinodul Arhidiecezan

Raportul consistorului arhidiecezan ca senat epitropesc:

Neajunsurile arătate în raportul general al senatului epitropesc către Venerabilul Sinod din anul 1917 s'au sporit în anul 1918, și-au ajuns culmea.

Doi funcționari de seamă, puteri bune de lucru, au fost reținuți în armată până la Noemvrie, — și străduințele de a putea exoperă scutită cel puțin pentru unul, au rămas zadarnice.

Contabilitatea o am îngrijit prin un fost practicant la oficiul de cassă, preot în județul vecin, și un practicant începător.

Cassarul Pantaleon Lucuța, ajuns la adânci bătrânețe și cu vederea slăbită, ca să evite alte inconveniente, a fost nevoit să-și înainteze cererea pentru pensionarea definitivă și constrâns de împrejurări, am apelat pe un timp scurt, la unul din asesorii senatului bisericesc, ca să primească cassa; iar după aceea am angajat în mod provizor la cassa pe un oficial, care spre marea noastră durere, după-ce s'a dovedit de un muncitor cinstit și s'a inițiat bine la cassă — a reposat în primele zile ale revoluțiunii.

Aceasta eră situația la cassa arhidiecezană, când s'au înapoiat dela oaste controlorul Victor Fincu, căruia i s'a încredințat cassa, iar referentul extraordinar Romul Perian a luat rezortul de contabilitate, fără să se poată ocupa și cu referada de căpetenie la care a fost angajat.

Oficiul de controlor a rămas din Iulie 1917, și jumătatea anului, 1918 în grija și răspunderea asesorului Nicolau Ivan, iar în a doua jumătate a asesorului Pantaleon Lucuța eșit la pensie din funcțiunea de cassar.

Sub astfel de împrejurări eră imposibil să se facă încassarea cu succes a dării generale de cult la suma preliminară pentru fondul general administrativ, — care după sporul de cheltueli la salarii, bani de vestminte, paușale de cancelarie, a încheiat socotelile cu un deficit de Cor. 45,650'21.

Deficitul ar fi fost mai mare la acest fond dacă nu aveam o poziție de rezervă din ajutorul dela stat cu Cor. 24,000'— pe 2 ani — ca depozit, și o altă economie rezultată din vânzarea cu câștig a moșiei Albele dela Mercurea cu Cor. 42,954'59, cari poziții au fost întrebuintate la întregirea salarelor funcționarilor consistoriali și profesorilor seminariali.

Din ajutorul de stat ce ni s'a pus în vedere în scopul salarizării funcționarilor dela centru și a protopopilor, sperăm, că în anul curent vom restabili echilibrul bugetar — de sine înțeles, dacă vom putea încasa și darea generală de cult, cum s'a proiectat prin concluzul sinodal Nr. 51, din 1913, sau prin o altă modalitate despre ce înaintăm raport separat.

Celelalte fonduri au capitalizat cuota normală, afară de fondul seminarial, unde capitalizarea de Cor. 44,141'78 provine din contare de venite pe 1918, cari de fapt în parte sunt venite anului 1919 — lucru ce se deslușește prin raportul comisiunii de scontrare, altcum și acest fond ar fi ajuns în mare deficit.

Nu putem trece cu vederea, că în anii cei trei din urmă, la edificiul seminarului și al orfelinatului recuirate pentru scopurile armatei, am avut pagube mari, pe cari le-am insinuat fără să primim despăgubirea reală.

Miliția ne-a dat pentru folosirea seminarului Cor. 9,000'— despăgubire, iar Legiunea română Cor. 84,000'—.

Pagubele cu deteriorarea edificiilor, cu hainele și vestmintele de pat ale elevilor înstrăinate fac circa Cor. 300,000'—.

Ca momente mai însemnate arătăm și la acest loc, că fostul proprietar de aici, Alexandru Lebu, reposat la 29 Octomvrie 1918, a lăsat averea sa de circa 1.000,000'— coroane în administrarea Consistorului arhidiecezan, sub controla sinodului arhidiecezan și a congresului național. Despre aceasta prezentăm și raport special.

Dintre concluzele sinodali ale anului 1916, abiă la sfârșitul anului 1918 am putut executa concluzul Nr. 47, referitor la deschiderea orfelinatului.

I.

Din numărul realizat prin sortări am subscris și în anul 1918 la cele două împrumuturi de războiu VII și VIII suma de Cor. 210,000'— și am cumpărat scrisuri fonciare dela banca agrară cu 4 $\frac{1}{2}$ % de Cor. 320,500'—.

II.

Fondurile arhidiecezane evaluate la finea anului 1917 cu Cor. 7.820,691'30 au sporit la Cor. 8.023,237'51 iar depozitele dela Cor. 2.117,441'90 la suma de Cor. 2.328,346'97.

III.

În darea generală de cult am încasat față cu anul 1917 cu Cor. 20,714'46 mai puțin, ceea ce se explică și prin lipsa de personal, și prin faptul, că în lunile din urmă ale anului, a fost comunicația de poștă și de bani imposibilă.

IV.

Fondul de penzii a ajuns la suma de Cor. 1.518,757'65 cu un spor pentru acest an de Cor. 114,922'90. Penzii s'au dat suma de 41,952'44. Pentru penzionaști săraci și lipsiți se împune barem pe 1919 un ajutor extraordinar.

V.

Fondul de asigurare stă la Cor. 226,557'13, arătând și el un spor de Cor. 19,173'92.

Pagube în 1918 nu s'au plătit — iar ajutoare pentru zidiri de biserici nouă s'au dat Cor. 4,500'—.

Pentru viitor credem, că pentru zidiri de biserici noi se poate încuvința suma de Cor. 10,000'— la an.

VI.

Fondul cultural s'a redus la Cor. 55,809'29, cu o decreștere bugetară de Cor. 10,157'98, provenită din cauză, că din suma de Cor. 30,000'— proiectată la buget ca percepțiune din daruri benevole abiă a întrat Cor. 2,777'27.

Revenind la timpuri normale, posibil că acest fond se va contopi ori cu fondul bisericilor sărace ori cu cel școlar, după ce fondul s'a sleit prin ajutoarele extraordinare date școalelor periclitare în anii din urmă.

VII.

Cununiile bisericești s'au redus în anul 1918 la prea puține cazuri și de aceea și din taxa cununaților s'a încasat numai Cor. 1,053'52 față de circa Cor. 5000'— cât se încasa înainte de război.

VIII.

Fondul orfelinatului, care se administrează ca depozit fructifer, a fost în numerar, efecte și realități la finea anului 1917 de Cor. 486,125'34 și la 31 Decemvrie 1918 de Cor. 523,302'56. În această sumă nu se cuprind ratele restante dela unele bănci, oferte neachitate și banii colectați la București și Craiova, nici suma de Cor. 100,000'— donată în 1919 de Legiunea română și cel de Cor. 120,000'— dăruite de Banca națională din București tot în 1919, așa că fondul Orfelinatului după încassarea tuturor darurilor și ofertelor atinge deja milionul.

În anul 1918 până la deschiderea orfelinatului am votat ajutoare în bani orfanilor mai lipsiți din arhidieceză în suma de Cor. 10,600'—. Conspectul ajutoarelor se acule sub %.

IX.

Depozitul clopotelor face Cor. 519,332, care se va extrada singuraticilor parohii, pentru procurarea de clopote, îndatăce turnătorile își vor începe activitatea și având materialul necesar. Poate că ar fi timpul, ca acum când putem face numai pentru biserici comande de preste $\frac{1}{2}$ milion să îngrijim ca să se instaleze o firmă românească spre acest scop.

X.

Ajutoarele din fundațiunea «Andronic» s'au votat în regulă, iar Comisiunea fundațiunei

«Șaguna» în anul 1918 nu și-a putut ține ședința ordinară anuală, despre ceea ce se face raport special, din partea comisiunii.

XI.

Scontrarea cassei s'a făcut în decursul anului de mai multe ori la diferitele predări și preluări și prin o comisiune din sinul senatului epitropesc.

Raportul comisiunii, care a aflat efectele și documentele de cassă în ordine este accludat la rațiocinii.

XII.

Dintre darurile mai de seamă făcute în 1918 pentru comunele noastre bisericești după datele intrate până la facerea acestui raport, ca vrednice de amintit remarcăm:

1. Darul de Cor. 100,000'— al erezilor fericitului Petru I. Comșa fost comerciant în Săliște pentru fondul protopopesc al Săliștei.

2. Cor. 5,000'— dăruite de comerciantul Nicolae Oprean din Târgul-Mureșului pentru zidirea unei biserici nouă.

3. Cor. 3,000'— dăruite de Teodor Faur pentru zidirea bisericii din Borcut.

4. Cor. 1,400'— dăruite de Petru Brote din Reșinari pentru fondul corului bisericesc.

5. Ilie Șandru pentru biserica din Sadu Cor. 2,200'—.

6. Alexă Sărbu din Apoldul-de-sus Cor. 1,000'— pentru biserica de acolo.

Suma tuturor darurilor face peste tot Cor. 215,000'—.

Vinderi și cumpărări nu s'au făcut și nici zidiri de biserici și școli nu am încuvințat afară de Nădăștia inferioară, unde a ars biserica și poporul a insistat să se încuvințeze zidirea, care nu se mai putea amâna.

Despre rațiociniile examinate din partea exactoratului urmează raport special.

Sibiu, din ședința Consistorului arhidiecezan, ca senat epitropesc ținută la 20 Martie 1919.

Dr. Eusebiu R. Roșca m. p.,
vicar arhiepiscopesc.

Dr. Octavian Costea m. p.,
secretar consistorial.

Citind ziare

Despre activitatea societății «Mărăști» citim în *Dacia*:

Am avut prilejul să aflăm de la dl general *Mărgineanu*, fostul comandant al diviziei a 3-a care a dat lupta de la Mărăști, tot ce-a făcut până acum această societate, precum și planurile, pe care le are. Societatea care până acum dispune de un capital de 2 milioane lei, va reconstitui satul în care s'a petrecut cea mai înaltă clipă de eroism din războiul nostru și se va reconstitui și un câmp istoric.

Tranșeele și posturile de comandă, cucerite atunci de la nemți, sânt și astăzi în aceeași stare în care au fost găsite, și ele vor fi îngrijite și păstrate pentru totdeauna astfel. Se va păstra și postul de comandă al lui *von Görick*, comandantul diviziei germane dela Mărăști, bordeiul împodobit cu scoarțe românești, furate din satele băjenarilor.

Generalul acesta care venise în numele eroismului teuton, nu s'a sfiit să dea la iveală și cea mai urâtă din apucăturile războiului lui Wilhelm, hoția.

În bordeiul în care a suferit înfrângerea, sânt și acum, icoanele furate din bisericile noastre, sfșnicile și potirul furat cine știe de unde, și care îi servea de pahar lui atunci. S'au păstrat până și lumânările, obiectele, hârtiile găsite pe masă și care vor servi pentru imortalizarea luptei.

Se va alcătui de asemenea un muzeu de trofee, și se va ridica un monument măreț pe cota 536 (Momăia), unde s'a dat cea mai înverșunată luptă; se va clădi o criptă în care se vor aduna osemintele celor 3500 soldați morți acolo și unde se vor strânge și toate portretele lor.

Ear în satul Mărăști reconstituit se va clădi un orfelinat pentru 380 copii orfani ai celor morți în război, precum și o școală. Se va face din satul acesta cel mai frumos monument al istoriei noastre și cel mai viu, căci reconstitu-

irea câmpului de război va fi ca o înmărmurire a acelor clipe de suferință și eroism.

Pentru ce eră trebuință să se înființeze organul politic democrat maghiar *Uj Világ* (Lumea Nouă) din Sibiu?

La această întrebare aflăm răspuns în două prim-articole din numitul ziar, scrise de directorul său, dl U. Maurer Béla. Reținem din aceste articole, întemeiate pe puterea faptelor, următoarele părți:

În Sibiu apără interesele românilor mai multe ziare. Trei foi germane reprezintă interesele națiunii săsești, care ca număr dispăre în comparație cu maghiarii. Și totuși noi maghiarii n'aveam nici un organ de presă, în care se găsim idei îndrumătoare. Ziarele ardeleni maghiare susțineau direcțiuni care nu mai aveau ce căuta într-o nouă epocă. Publicul lor eră ținut într-o completă întunecime, și adeseori amăgit. Politicianii fruntași ai maghiarilor, predica grozav «despre bunătatea apei, în vreme ce ei înșiși înghițeau vinul cu nemiluita». N'au fost capabili a da celor strămtorați de împrejurări nici un fel de direcție politică, nici a-i ajuta prin mijloace materiale.

Unde avem noi, ungurii, garanță, că la Paris, în conferința păcii, nu se va proclama alipirea Ardealului la România?

Și cum să așteptăm, cu mâinile în sân, proclamarea aceasta?

Când guvernul Károlyi a hotărât, ca armata maghiară să depună armele, și când a cerut pace pe baza punctelor wilsoniane, în elipa aceea *Ardealul era pierdut pentru țara ungurească*, căci guvernul sau se amăgea pe sine în chestiunea integrității teritoriale, sau înșela cu intențiunea pe ungurii ardeleni.

Este cu neputință a primi dreptul de liberă dispunere de sineși a popoarelor și în același timp a păstra Ungariei vechile sale hotare.

Cifrele nu mint, și ori cât ne cade de greu, dar trebuie s'o spunem, că adunarea națională dela Alba-Iulia, privind raportul cifrelor, a avut drept să se rostască, pe temeiul punctelor lui Wilson, că Ardealul unde are să aparție.

Statistica nu te întreabă, că oare biata inimă te doare sau nu. După statistică, națiunea maghiară este în minoritate în Ardeal. În noua formațiune de stat ungurii vor trebui să trăiască aiături cu românii. Acești unguri de sigur au trebuință de un organ de publicitate al lor. —

La acuzarea, că *Uj Világ* este ziar *cum-odrat* de români, se răspunde cu unele fapte din cartea funduară dela Mediaș.

De alt fel, numărul cititorilor săi *sporește* zilnic, și ziarul s'a simțit necesitat a-și cumpăra o tipografie din Cluj, cea mai mare ce există în tot Ardealul.

Din tratatul de pace cu Germania

Introducere. — Statele Unite ale Americii, Imperiul Britanic, Franța, Italia și Japonia, puteri desemnate prin prezentul tratat ca principalele puteri aliate și asociate; Belgia, Polonia, Brazilia, China, Cuba, Ecuadorul, Guatemala, Haiti, Hedjay, Hondura, Siberia, Nicaragua, Peru, Polonia, Portugalia, România, Sârbia, Croația, Slavonia, Siamul, Ceho-Slovacia și Uruguay, constituind cu principalele puteri de mai sus, puterile aliate și asociate pe de o parte, ear Germania pe de alta, considerând că în urma cererii guvernului imperial german s'a acordat Germaniei un armistițiu la 11 Noemvrie 1918 de către puterile aliate și asociate, care și ele doresc ca războiul, în care au fost pe rând obligate a participa în mod direct sau indirect, și a căruia origină rezida în declarația de război adresată de către Austro-Ungaria Sârbiei la 28 Iulie 1914; în declarațiile de război adresate de către Germania Rusiei la 1 August 1914 și Franței la 3 August 1914, precum și a invaziei în Belgia, să facă loc unei păci solide, drepte și durabile;

Ca urmare înaltele părți contractante reprezentate după cum urmează: (urmează lista plenipotențiarilor) au admis dispozițiile următoare: Starea de război încetează odată cu punerea în aplicare a prezentului tratat. Din acest moment și sub rezervele dispozițiilor prezentului tratat se vor relua relațiile oficiale între puterile aliate și asociate și fiecare stat german.

Societatea Națiunilor

Pactul societății națiunilor, destinat să desvolte cooperația între națiuni și să le garanteze pacea și siguranța este bazată pe următoarele principii: acceptarea unor anumite obligațiuni, a nu recurge la război, desvoltarea la lumina zilei a relațiilor internaționale, bazate pe dreptate și onoare, respectarea în mod riguros a prescripțiilor dreptului internațional și respectarea scrupuloasă a tratatelor.

Sânt membri ai societății națiunilor, statele care semnează pactul; statele următoare care sânt invitate să adere la pact cu condiția de a accepta fără rezervă într-un termen de 2 luni, după punerea sa în vigoare: Argentina, Chili, Columbia, Danemarca, Spania, Norvegia, Paraguay, Țările-de-Jos, Persia, Salvador, Suedia, Elveția, Venezuela. De altfel poate deveni membru oricare alt stat, sau colonie, care se guvernează liber, dacă admiterea sa este pronunțată de $\frac{2}{3}$ din adunare, admitând că el va da garanții efective de bună credință.

Urmează de aci: 1. că Germania nu este membră originară a societății națiunilor; 2. că pentru a deveni membră, ea va putea fi admisă prin $\frac{2}{3}$ membrilor adunării, să dea garanții efective de intențiunea sa sinceră de a observa angajamentele ei internaționale și să primească regulamentul stabilit de societate în ceea ce privește forțele sale și armamentele sale militare și navale.

Orce membru al societății poate să se retragă după un preaviz de doi ani, cu condițiunea să fi îndeplinit toate obligațiunile sale internaționale. Amendamentele pactului vor putea fi votate de majoritatea membrilor adunării. Orce membru al societății, care nu le va accepta, încetează să facă parte din societate. Poate fi exclus din societate orce membru care s'a făcut culpabil de violarea unuia din angajamentele rezultând din pact. Excluderea este pronunțată prin votul celorlalți membri ai societății, reprezentanți la consiliu.

Acțiunea societății, al cărei sediu este Geneva, se exercită de o adunare a reprezentanților tuturor membrilor societății (nu mai mult de 3 reprezentanți de membru și un singur vot), de un consiliu de nouă membri (un reprezentant de fiecare principală putere, și din reprezentanți, desemnați de adunare, câte 4).

Hotărârile adunării și ale consiliului sânt luate, afară de dispozițiile contrare tratatului, în unanimitate, printr'un secretariat permanent, stabilit la sediul societății. Toate biourile internaționale, anterior stabilite, sânt plasate sub autoritatea societății.

Scopul principal al societății fiind menținerea păcii, armamentele naționale vor fi reduse la minimum, compatibil cu siguranța națională, ținând cont de situația geografică a fiecărui stat. Programul acestor reduceri este stabilit de consiliu, supus guvernelor și supus revizuirii la fiecare 10 ani cel puțin.

Membrii societății se garantează mutual împotriva oricărei agresiuni exterioare, menținerea integrității lor teritoriale și a independenței politice prezente.

Societatea, în caz de război, sau de amenințare de război, trebuie să ia toate măsurile proprii a păstra pacea națiunilor.

Secretarul general convoacă imediat, în asemenea caz, consiliul, la cererea oricărui membru al societății. Orce diferend va fi isupus, fie arbitrajului, ale cărui sentințe, vor fi executate cu bună credință, fie examenului consiliului; în nici un caz el nu va recurge la război înaintea expirării termenului de 3 luni, după sentința arbitrilor, sau raportul consiliului.

În cazul unui diferend între două state, dintre care numai unul singur este membru al societății sau nici unul nu face parte, ele sânt totuși invitate a se supune obligațiilor societății. Dacă ele primesc, se va întrebuința procedura obișnuită. Dacă ele refuză, consiliul poate lua toate măsurile menite să aplaneze conflictul.

Dacă un membru al societății recurge la război împotriva angajamentelor luate, el este «ipso facto» considerat că a comis un act de război, împotriva tuturor celorlalți membri ai societății. Aceștia vor rupe imediat cu el relațiile comerciale și financiare și vor contribui, în măsura indicată de consiliu, la constituirea forței armate, care trebuie să asigure respectul angajamentelor societății.

Curtea de justiție e însărcinată să pregătească un proiect de curte permanentă de justiție

internațională și să-l supună membrilor societății. Această curte va cerceta toate diferendele de caracter internațional pe care părțile li le vor supune; orce tratat trebuie ca să devie obligator, să fie înregistrat de secretariatul societății.

Orce tratat anterior incompatibil cu acest pact este și rămâne abrogat. Cu toate astea angajamentele internaționale ca tratatele de arbitragiu și înțelegerile regionale cum e de pildă doctrina lui Moroe, nu sânt incompatibile cu acest pact.

Pactul prevede măsuri de administrare pentru Coloniile și teritoriile care în urma războiului au încetat să mai fie sub suveranitatea Statelor care le guvernau în trecut și care sânt locuite de popoare incapabile încă să se dirijeze ele singure. Tutela acestor popoare va fi încredințată națiunilor mai indicate prin poziția lor geografică și prin experiența lor, ca să exercite această tutelă în calitate de mandatară ale Societății Națiunilor. Mandatară va trimite în fiecare an Consiliului un raport care va fi examinat de o Comisie permanentă. Este bine înțeles că întinderea și caracterul mandatelor trebuie să difere după gradul de desvoltare al fiecărui popor și condițiile lui particulare.

Societatea va supraveghea: condițiunile muncii, tratamentul populațiilor indigene, traficul opium-ului și alte substanțe vătămătoare, comerțul armelor și al munițiilor, libertatea comunicațiilor și a tranzitului, lupta împotriva boalelor, dezvoltarea organizațiilor crucei roșii.

Clauzele militare

Armata germană este redusă la o forță permanentă de poliție și se ridică Germaniei dreptul de a reconstitui o mare armată națională:

1. Prin limitarea efectivelor, a încadrării, a armamentului de război, în limitele strict determinate de puterile aliate și asociate pentru o forță de poliție de 100,000 oameni inclusiv ofițerii;

2. Prin abolirea serviciului militar obligator; instituirea recrutării pe cale de angajamente voluntare, de o durată de 2 ani continui și desființarea tuturor organelor pentru pregătirea războiului: organe de comandament, instrucțiune și mobilizare;

3. Prin interzicerea într'un teritor situat pe țărmul stâng al Rinului la vest de o linie fixată la 50 kilometri de fluviu de a menține sau de a ridica fortificațiuni, de a păstra instalațiuni materiale proprii a ușura mobilizarea sau de a întreține trupe.

În termen de două luni dela intrarea în vigoare a tratatului, armata germană va fi demobilizată și redusă la un efectiv maximum de șapte divizii de infanterie, de trei de cavalerie, formând un total de 100,000 oameni (în care intră și cei 40,000 ofițeri) cu facultatea de a crea două state majore pe corp de armată. Personalul serviciului administrativ al războiului, personalul jandarmeriei locale și municipale, este limitat și nu va putea fi chemat pentru nici un exercițiu militar.

Marele Stat Major German și toate formațiunile similare sânt disolvate. Intreg materialul de război, care trece peste cantitățile fixate de puterile aliate și asociate, va fi predat. Pe viitor acest material nu va fi fabricat decât în uzinele autorizate de cele 5 guverne aliate și în limitele fixate de prezentul tratat.

Serviciul militar universal obligator este abrogat în Germania.

Armata germană se va recruta prin angajamente voluntare pe o durată de 12 ani continui pentru oameni de trupă și de 25 continui pentru ofițeri, cu obligația pentru aceștia din urmă de a servi până la cel puțin vârsta de 40 ani. Singurele școale militare îngăduite sânt școalele indispensabile ofițerilor unităților autorizate și numărul elevilor este proporțional cu vacanțele de împlinit. Este interzis stabilimentelor de învățământ și asociațiunilor de orce natură de a se ocupa de chestiunile militare și de a avea vre-o legătură oarecare cu autoritatea militară. Toate măsurile de mobilizare sau ținând la mobilizare sânt interzise.

Orce fortificație, ori care i-ar fi natura și importanța, orce instalație materială proprie a ușura o mobilizare, sânt interzise în teritoriile germane, situate la vestul unei linii trase la 50 km. la est de Rin.

Fortificațiile existente vor fi dezarmate și dechiuritate și instalațiile materiale vizate mai sus dărâmate într'un termen de 3 luni dela data punerii în vigoare a prezentului tratat. Ger-

mană nu va întreține în zona definită mai sus, cu titlul permanent sau temporar, nici o forță armată și nu va face nici o manevră militară. Orică contravenție la dispozițiunile precedente va fi considerată ca un act ostil față de puterile aliate semnatare ale prezentului tratat și ca fiind de natură a turbura pacea lumii.

Știrile zilei

Academia Română. Sesiunea generală din acest an s'a deschis în 14 l. c., la ora 3 d. a., cu o ședință solemnă, prezidată de M. S. Regele *Ferdinand*, președintele de onoare și protectorul înaltei instituții, împreună cu M. S. Regina *Maria* și cu A. S. R. Prințul moștenitor *Carol*.

Dl D. *Onciul* a rostit o cuvântare despre rostul istoric al neamului românesc. Secretarul general, dl Iacob *Negruzzi*, a vorbit despre lucrarea academiei în prima jumătate de secol dela 1867 până acum. Dl N. *Iorga* a salutat pe reprezentanții țărilor surori, unite cu regatul. Au răspuns: dnii *Inculeț* pentru Basarabia, *Iancu Nistor* pentru Bucovina, și A. *Bârseanu* pentru Ardeal.

Bănatul. Delegatul român pentru chestiunile Bănatului, dl Caius *Brediceanu*, în înțelegere cu dnii I. C. *Brătianu* și *Alexandru Vaida-Voevod*, a prezentat un memoriu al bănațenilor refugiați, în care arată răul tratament la care sânt supuși românii din partea sârbilor, cerând necondiționat alipirea Bănatului la România-Mare. Memoriul a fost predat ministrului de externe *Pichon*, de către dnii *Brătianu* și *Caius Brediceanu*.

Revizori și subrevizori școlari. Resortul cultelor și instrucțiunii publice a numit în mod provizor cu data de 1 Mai 1919 următorii *revizori* și *subrevizori școlari*:

Sibiu: Dr. I. *Stroia* rev., *Candid Popa*, subrev. *Făgăraș:* *George Codrea*, *Emil Roșală*, *Brasov:* *Pompiliu Dan*, *Karl Heinrich*. *Târnava Mare:* A. *Popa*, *Mih. Zickell*. *Târnava Mică:* *Petru Giura*, *G. Sabău*. *Alba de jos:* *Marian Sas*, *Iosif Marian*. *Hunedoara:* *Valer Panai*, *Iuliu Crișan*. *Turda-Arieș:* *Toma Roșu*, *Avram Sărbu*. *Murăș Turda:* *Ieronim Puia*, *Vasile Idu*. *Bistrița-Năsăud:* I. *Pavel*, *Fridric Krauss*. *Cojocna:* Dr. G. *Wilt*, A. *Popa* și P. *Bura*. *Solnoc-Dobâca:* *Andrei Galea*, I. *Moldovan*. *Sălaj:* *Ioan Mango*, *Ioan Ciupe*. *Sătmar:* *Darius Pop*, *Ilarie Băian*. *Maramurăș:* T. *Stoia*, *Adr. Mărgineanu*. *Ciuc:* *Nic. Comaniciu*, *Nic. Lateș*. *Odorhei:* *Ioachim Nistor*. *Treiscaune:* *Eugen Popescu*, *Toma Mahara*.

Pentru orfelinatul nostru. Dl Dr. *Vasile Preda* donează fondului «Orfelinat» Cor. 50.— în loc de cunună trecătoare pe mormântul lui *Pavel Străulea*. I se aduc mulțumiri. *Cassa Arhidiecezană*.

Mulțumită. La apelul călduros al dnei *Letiția Schuster* n. *Calefariu* către femeile din prețura *Cisnădie* de a colecta pentru Sf. Paști ouă și altele pe seama orfanilor, au răspuns în mod demn de toată lauda femeile mai multor comune, și adevă:

1. În *Rășinar* a colectat reuniunea femeilor 700 ouă, 17 kg. slănină, 45 kg. făină de grâu, 50 kg. făină de cucuruz, 30 kg. prune uscate, 80 kg. fasole albă, 1 kg. miere de prune și 4 kg. carne de oaie afumată.
2. În *Brad* a colectat dsoara *Aurora Klein* 176 ouă, 21 kg. făină de grâu și 2 kg. slănină.
3. În *Veștem* s'a colectat prin primărie 287 ouă, 22 kg. făină de grâu și 31 kg. făină de cucuruz.
4. În *Tălmăcel* a colectat dna *Bunescu* ajutată de mai multe fete 360 ouă, 50 kg. făină de grâu.
5. În *Avrig* a colectat doamna *Răduțiu* 150 ouă, 3 kg. slănină, 50 kg. făină de grâu.

Se aduce atât doamnei *Letiția Schuster* care a inițiat această colectă, și care și cu alte ocazii a arătat inimă caldă față de interesele obștești, cât și celor ce au colectat, precum și donatorilor cea mai adâncă mulțumită pentru fapta nobilă.

La intervenirea dlui Dr. *Victor Schuster*, protopretor în *Cisnădie*, harnica noastră comună *Avrig* ne-a surprins cu o prea frumoasă și în timpul de față atât de binevenită colectă în albituri și adevă 143 p. ismene, 118 cămeși, 6 mășurițe mici, 10 ștergere, 6 fețe de perină și 5 servetele, iar din comuna *Cisnădie* 8 cămeși, 12 p. ismene, 4 ștergere, 1 față de perină și o vestă.

Dela dna *Letiția Schuster* 4 m. stofă de lână pentru haine.

Părintele *Ceresc*, tatăl orfanilor, să răsplătească tuturor binefăcătorilor fapta vrednică de laudă și de imitat. *Direcțiunea Orfelinatului ortodox român din Sibiu*.

Liga Culturală. Din București se scrie: Liga Culturală a comemorat într'un chip deosebit ziua independenței românești. Festivalul s'a ținut la Ateneu. Un public imens a luat la parte. Miniștrii regatului și ai ținuturilor românești unite dădeau o înfățișare înaltă festivității.

Când dl *Iuliu Maniu*, președintele consiliului dirigent transilvănean, a apărut în lojă, mulțimea l-a salutat cu urale și cu strigătul de «Trăească *Iuliu Maniu*». Apariția Suveranilor a stârnit o furtună de entuziasm.

Vice-președintele Ligii dl I. *Grădișteanu* începe prin a proclama pe Regele și pe Regina membri de onoare ai acestei instituții de cultură națională. Proclamația aceasta, zice cuvântătorul e o formalitate târzie. De fapt, membru al Ligii Culturale sânteti, Sire, din clipa când ați tras sabia pentru idealul național. Și sânteti membră a Ligii, Maiestate, din clipa când ați pus șorțul sorei de caritate, pentru a mângăia pe luptătorii și făuritorii acestui ideal național. Dl *Grădișteanu* vorbește despre însemnătatea zilei, și în aclamațiile nemărginite ale publicului, prezintă Regele și Reginei două pergamente din partea Ligii.

Corul mixt al școalelor secundare întonează imnul regal într'o atmosferă de entuziasm și dragoste pentru suverani.

Dl *Ion Livescu* citește frumos câteva poezii populare din război ale soldaților ardeleni. Se recitează poezii de *Coșbuc*, *Cerna*, N. *Iorga*, *Al. Vlahuță* ș. a.

Ajutoare pentru refugiați. Curierul *Hunedoarei* din *Deva* scrie:

Comitetul executiv al fondului jertfelor liniei de demarcație a trimis o delegație compusă din dnele *Letiția Bologa*, *Tia Chiroiu*, și dl *Enea Hocman*, — pentru a percurge linia de demarcație în județul *Hunedoara*, *Bihor* și *Cluj*. Comisia a sosit în *Deva* la 7/V și a fost primită și găzduită la dna *Emilia Ardelean*, vicepresidenta Reuniunii fem. din loc. Comisia a împărțit ajutoare câtorva elevi refugiați lipsiți de mijloace, cari cercetează cursul de secretari comunali și a preluat sumele adunate de Reuniunea fem. din loc în favorul fondului jertfelor: 5156 cor. 20 fil. Înainte de a pleca de aici la *Brad*, comisia a exprimat mulțumită dnei *Ardelean* pentru buna primire, și în numele comitetului a mulțumit reuniunii femeilor din *Deva*, pentru colecta frumoasă ce a aranjat.

Logodnă. Dl Dr. *Leontin Munteanu* și dsoara *Stela Comșa* din *Sibiu* logodiți.

Comerțul în Bohemia. Restricțiunile impuse comerțului intern prin guvernul ceho-slovac au fost în parte ridicate, dându-se comerțului liber anumite mărfuri, precum: stoffe, ghețe, chibrite și articolele cele mai necesare pentru alimentare, printre care și laptele dimpreună cu produsele de lapte și unsoarea. Importul și exportul rămâne și mai departe sub controlul statului, care va exercita acest control prin sindicate, ce se vor înființa anume în acest scop. Aceste vor constitui baza pentru socializarea proiectată a industriei (B. P.)

Comunicat. Se aduce la cunoștință învățătorilor și altor persoane aplicate în mod provizor la școalele civile de stat, că după ce nu au calificarea legală pentru aceste școale, în viitor nu mai așa mai pot funcționa, dacă vor fi urmat cursurile de vară ale resortului de culte și instrucțiune publică.

† *Aurel Alexandru*, candidat de preotie și fost secretar comunal, a încetat din viață în 10 Mai la ora 3 dimineata. Rămășițele pământești s'au depus la locul de odihnă *Duminecă* în 11 Mai

la 3 ore după amiază în *Ilmbav*. Il jălesc: *Ioan Alexandru* paroh ortodox ca tată, *Remus* ca frate, *Eugenia* și *Victoria* ca surori, *Ioachim Părau*, preot în *Agnita*, ca moș. *Odihnească* în pace!

Cursuri pentru profesori. Resortul Cultelor și al instrucțiunii publice înființează cursuri pregătitoare pentru profesori. Vor dura dela 15 Iunie până la 15 Septembrie 1919. Condițiile de admitere sânt publicate în *Gazeta Oficială* Nr. 20.

Cursurile pentru pregătirea învățătorilor ajutor. În vederea trebuințelor mari ale școalelor primare, resortul cultelor și instrucțiunii publice a aflat de bine se organizeze un curs special pentru pregătirea de învățători, cari vor avea să înceapă a funcționa în școlile de stat și comunale, eventual și confesionale la 1 Octombrie a. c. La acest curs vor fi admiși tineri și tinere cari au terminat 4 clase civile sau gimnaziale și au împlinit vârsta de 18 ani. Ei vor fi întreținuți la cursuri pe cheltueala statului. Cursul va țina 3 luni de zile dela 15 Iunie — 15 Septembrie a. c. și va avea loc în *Săliște* (județul *Sibiului*). Cursiștii vor avea întreaga întreținere. Absolvenții cursului vor fi supuși unui examen, pe baza căruia vor fi admiși ca învățători-ajutor, pe timpul de un an de zile, beneficiind de 80% din leafa învățătorilor cu pregătire normală. În vara viitoare ei vor urma un nou curs, pe baza căruia vor putea fi numiți învățători suplinitori. După trei ani petrecuți în aceasta din urma calitate și după îndeplinirea formalităților necesare ce se vor fixa la timpul său, ei vor putea fi numiți învățători ordinari.

Petițiile pentru admiterea la cursuri însoțite de o declarație din partea petenților că vor primi să fie numiți în învățământ acolo unde li va trimite Consiliul Dirigent se vor înainta resortului de culte și instrucție până la 1 Iunie.

(B. P.)
Cursuri pentru profesorii dela liceele ungurești și săsești. Resortul Cultelor a adresat autorităților bisericești ungurești și săsești următoarele:

În vederea pregătirilor pentru viitorul an școlar 1919/20 am onoare a vă face cunoscut ca în legătură cu ordinul antecesorului meu Nr. 6. 5. IV din 28 Decembrie 1918 am aflat de bine să dispun organizarea unui curs special pentru profesorii dela școlile confesionale secundare, normale (preparandii) și civile de sub jurisdicția D. Voastră. Cursul se va țina la *Brasov* între 1 Iulie și 31 August și are ca scop introducerea în cunoașterea limbii și literaturii române precum și în cunoașterea istoriei și geografiei României întregite a acelor profesori, cari vor trebui să predea aceste materii în școlile D. Voastră începând cu viitorul an școlar.

Comunicându-vă aceasta, Vă rog să binevoiți a îndruma direcțiunile tuturor acestor școale să ia măsurile necesare, pentru ca toți profesorii de materiile amintite să se prezinte la cursul din chestiune, deoarece în viitor nici o școală secundară nu va mai putea funcționa fără aceste materii.

Vă rugăm ca până la 1 Iunie să ne comunicați lista profesorilor cari vor urma aceste cursuri, pentru ca să ne putem orienta.

Pentru orientarea D. Voastră țin să vă comunic că resortul instrucțiunii publice se va îngriji ca cursiștii să aibă în marginile posibilității locuință în vreun internat. (B. P.)

Pedepse meritare. 1. Pretorul Comandamentului din *Transilvania* în ședința de la 1 Mai a. c. a condamnat pe individul *Micu Ion*, din comuna *Sebeșul de jos*, la un an închisoare și 1000 lei amendă pentru că a adus ofense ofițerilor și armatei române.

Pretorul diviziei 7-a, în ședințele de la 14 și 19 April a. c. a condamnat pe indivizii mai jos notați, după cum urmează: *Alpári István* din *Unguraș*, la una luna închisoare pentru că a contravenit Ordonanței Nr. 2 purtând uniforma străină. *Laureanu Mihai* din *Baita*, una lună, și *Hanzer Ștefan* din *Țigani*, la trei luni, închisoare pentru că au insuit armata română. *Fazakos Ferentz* din *Gârcei*, și *Mayor András* din *Gârcei*, la câte trei luni închisoare, pentru că a trecut linia de demarcație în mod fraudulos.

Dăruire. Dl *Svartz David* din *Sătmar* a donat suma de 400 coroane pentru orfanii de război, fondul Comandamentului Trupelor din *Transilvania*. I se aduc cele mai calde mulțumiri.

Contribuiri la fondul jertfelor	liniei de demarcație. Din trecut	K 148,504 40
Colecta fem. române din Crăciunelul de jos	"	1,177 60
50% din venitul festivalului aranjat în onoarea prințului moștenitor Carol	"	1,363 61
Col. dlui Nicolae Popa, Boșorod	"	550—
Colecta dlui Ștefan Russu, protopop Târgu-Murăș	"	340—
«Consiliul Național local», Sibiu	"	256—
Col. dlui E. Stoica, preot Aciliu	"	100—
Reuniunea fem. rom., Sighișoara	"	2,081 30
Colecta comunei Gușterița	"	38 60
D-șoara Mărioara Duma, venitul petrecerii în favorul fondului, în Reghinul-săsesc	"	2,941—
Colecta d-șoarelor Florița și Valeria de Simon	"	588—
Reuniunea fem. române, Bistrița	"	6,610—
Venitul unei serate a Reuniunii femeilor române, Bistrița	"	657 60
Colecta dlui Dionisiu Vaida, prot. gr.-cat. Bistrița	"	869—
Col. dlui Ioan Crăciun, preot și Samoilă Puțan, primar, Spring	"	320—
Institut de credit și economii «Piatra», Teuș	"	100—
Colecta Dumitru Roșca și Irimie Milea, în comuna Șelimbăr	"	235 40
Col. dlui Ioan Dumitrescu, preot ort. român în Hălmeag	"	137—
Colecta dlui Ioan Ciorteș, preot gr.-cat. în Hamba	"	142 74
Colecta dlui Nicolae Todoran, protopop, Cetatea de Baltă	"	85—
Colecta comunei Ocolușul-Mare jud. Turda	"	196—
Reuniunea femeilor rom., Turda	"	1,597—
Total	K 168,890 35	
Enea Hocman, cassier.		

Rectificare II. Primim: Față de comentarele, date de «Partea competentă» la Rectificarea mea din Nr. 39 al Telegrafului Român, țin să adaug:

La aranjarea și cataloghizarea Bibliotecii arhiepiscopice, eu n'am colaborat, ca ajutorul nimănui. Tot ce am făcut, am aranjat singur. Cu S. P. n'am colaborat nici odată.

Asigurarea, că cele spuse, s'au făcut din «incident», și că atunci, când va sosi «incidentul» când adevărat mi se va pune bănușul de drum, ca să trec Stixul cu pluta lui Charon, nu vor fi uitate nici meritele mele, — nu poate fi mângâiere pentru mine. Pe atunci poate că lipsește și partea competentă, care să mă laude. Ii mulțumesc de bunăvoință. Merite nemeritate, m'ar gheboșia chiar și înaintea lui Charon. Sibiu, 28 Aprilie 1919. **N. P. P.**

Concert bisericesc în Sibiu. Reuniunea română de muzică din Sibiu organizează în onoarea maeștrului **Gheorghe Dima** în catedrală un concert bisericesc Duminecă în 18 Mai 1919. Se vor cânta cele mai nouă compoziții ale maeștrului plăzmuite în temnița Clujului. Dirigent: **Gheorghe Dima**. Inceputul precis la ora 5 d. a. În decursul concertului ușile sânt închise.

Teatru german în Sibiu. Trupa dlui director **Leo Bauer** își începe stagiunea cu ziua de Luni în 19 Mai a. c. Se reprezintă opereta nouă de Lehar, **Ciocărlia** (Die Lerche singt).

Cinematograful orașului Sibiu reprezintă Sâmbătă un mare film: **Prinzătorul de cloșani dela Hameln**, în 5 acte, cu Paul Wegener în primul rol. În actul al patrulea se înfățișează camera de tortură a inchiziției spaniole cu toate grozăviile sale. Publicul este rugat a veni la oră precisă, căci ușile sânt închise în cursul reprezentației.

Să prețuim prietenii. Primăria din București, — cum aflăm din N. R., — n'a găsit o mai mare stradă, ca să-i dea numele gloriosului general Berthelot, bunăoară străzii Izvor sau Icoanei, decât tocmai străzii doctorului Carol Lueger, care a fost, o putem spune, un mare și sincer prieten al românilor și al țării noastre. Să nu prețuim noi oare acest lucru bun, care e prietenia? Cu sistemul inaugurat, zice tot N. R., ne putem aștepta să vedem mâne-poimâne șters numele marelui prieten de azi...

Din păcatele bolșevicilor. Comisarul poporului dela departamentul cultelor rusești a hotărât, ca vestita biserica Alexandru Nevski din Petersburg să fie declarată proprietate publică și schimbată într'un local de dans.

Mai puțin repede. Un cititor ne scrie: Alergarea nebunească a automobilelor în străzile sibieni a produs numeroase accidente. Vă rog, dl. redactori, binevoiți să atrageți luarea aminte a factorilor în cadere, să nu întârzie a lua măsuri ca pașnicii cetățeni să nu mai fie primejduiți de asemenea alergături. *Un trecător, care era să fie răsturnat de automobil.*

Fertul de rachiu. Conform ordonanței direcției financiare Nr. 625/919, nu e permis *fertul de rachiu* fără a fi plătit înainte darea cerută (darea de producere de spirit). Contravenienții vor fi pedepsiți în bani. În caz când pedeapsa s'ar dovedi de neincasabilă, se va schimba în pedeapsă cu închisoare. *Poliția de stat în Sibiu.*

Cursul coroanei în tot teritoriul ocupat de armata română este stabilit cu 50 bani, adică un leu = două coroane. Cine pretinde un schimb mai mare, se pedepsește cu amendă până la zece mii de lei.

Un notar eternizând memoria soției sale. Neconsolatul notar dl **Victor Varna** din Borgo-prund, pierzându-și soția, s'a adresat către președintele Reuniunii meseriașilor sibieni, «ale cărui fapte filantropice dorește a le aduce pe altarul binefacerii, în legătură cu memoria soției sale», cu următoarea scrisoare: Domnului **Victor Tordășianu**, președinte, Sibiu. Voința atotputernicului Dumnezeu răpind din brațele noastre pe scumpa noastră soție și mamă **Elena Varna n. Șutu**, decedată la 12 Decembrie 1918, în vârstă de 25 ani, subscrișii voim a eterniza memoria ei printr'un act de binefacere.

Pentru acest scop dăruim suma de asigurare de cor. 181.75, ce ne revine după decedarea dela «Reuniunea română de înmormântare din Sibiu», în favorul «Fondului Victor și Eugenia Tordășianu», cu acea dispoziție, ca aceasta sumă să se administreze separat și să se capitalizeze până atunci până când interesele vor fi așa de mari, încât din ele să se poată da an de an câte unei fete sărmâne dar de cununie.

Prin acest act voim totodată a ne achita de stima și recunoștința, noastră nemărginită față de activitatea D. Voastră într'adevăr apostolică, arătând calea, prin care se poate scoate neamul nostru nenorocit din cătușele economice și industriale ale străinilor. **Borgo-Prund 27 Februar 1919. În numele orfanilor: Victor, Elena și Sabin: Victor Varna, notar comunal.**

Consiliul Dirigent și Comandantul Trupelor din Transilvania

Președintele Consiliului Dirigent a trimis următoarea adresă:

Domnului General G. Mărdărescu, Comandantul Trupelor din Transilvania.

Consiliul Dirigent al Transilvaniei, Bănațului și ținuturilor românești din Ungaria, își exprimă admirațiunea sa față de vitejia și avântul trupelor române din vechiul regat și din Transilvania, conduse de Domnia Dvoastră, dle general, prin care în sborul lor până la Tisa, au scăpat și adăpostit pe frații de sânge, desnădăjduiți de schingiurile nemiloase ale unui dușman neîmpăcat, și au înfăptuit idealul scump al națiunii române.

Vă rugăm să primiți, dle general, și să transmiteți ofițerilor, soldaților și întregii armate felicitările noastre cele mai vii și asigurarea veșnicei noastre recunoștințe.

Iuliu Maniu

Președintele Consiliului Dirigent.

Răspunsul Comandamentului Trupelor din Transilvania, către Domnul Președinte al Consiliului Dirigent.

Vă mulțumesc din adâncul sufletului, în numele meu și al bravelor trupe ce le am sub comandă, pentru cuvintele binevoitoare ce ne adresați, ca urmare a mărețului fapt de arme săvârșit de curând de diviziile din Regat și cele ardeleni.

Uscarea lacrimelor de pe figurile îndurate ale fraților noștri de sânge, foști schingiuiți îndelungat, în mod nemilos, de un dușman neîmpăcat, precum și faptul, că astăzi, toți cetățenii din zona ocupată de trupele române — indiferent de naționalitate și religie — și-au regăsit liniștea și li se respectă viața, libertatea și avutul, constituiesc, pe de-o parte, dovada gândurilor curate cu care armata română a pășit înainte, iar pe de altă parte, sânt cea mai prețioasă răsplată a tuturor sacrificiilor făcute, în folosul fraților noștri ardeleni și a umanității.

Comandantul trupelor din Transilvania:

General Mărdărescu.

Șeful de stat major:

General Panaitescu.

Ședințele Sinodului arhiepiscopal

(Urmare)

Ședința III. la 16/29 April 1919.

Președinte: Dr. Vasile Saftu. Notar: Victor Păcală. Se prezintă cereri de concediu dela Ioachim Tulea, Dr. Ioan Dobre, Arseniu Vlaicu și Dr. Eugen Meșianu pe întreagă durată sesiunii. Concediile cerute se dau.

La ordinea zilei urmează comisiunea organizatoare asupra raportului consistorial pentru modificarea unor dispozițiuni din regulamentul fondului de pensii. Raportul este deputatul Nicolae Ivan. Fiind proiectul tipărit și împărțit între deputați se consideră de cetit și se ia îndată la desbatere specială.

În desbaterea specială § 1. și § 3. se primesc neschimbați în următorul text:

§ 1. Fondul de pensii servește pentru pensionarea funcționarilor consistoriali, vicariul arhiepiscopesc, asesorii consistoriali și personalul de manipulație, profesorii seminariali din secțiunea teologică, protopopii, cateheți cu salare sistematice, preoții, capelanii și diaconii instituiți canonic; pentru cursorii consistoriali pentru pensionarea văduvelor și ajutorarea orfanilor.

La § 3. se intercalează, că profesorii din secțiunea pedagogică a seminarului «Andreian» nu sunt datori a se înscrie la fond.

§ 8. se primește neschimbat în textul următor:

Fiecare comună bisericească contribuie la acest fond cu taxe anuale cari se fixează:

1. pentru parohiile cu preste 1000 suflete cu 50 coroane pentru fiecare paroh, capelan sau diacon.

2. pentru parohiile dela 600—1000 suflete cu 40 coroane pentru fiecare paroh, capelan sau diacon, și

3. pentru parohiile sub 600 suflete cu 30 coroane pentru fiecare paroh, capelan sau diacon.

§ 11. Se primește neschimbat în textul următor: Administratorii protopresbiterali contribuie la acest fond nu numai cu jumătate din venitele fixe din fondul protopresbiteral, ci și din cele dela cassa arhiepiscopală.

La § 14. comisiunea propune, ca litera «a» să se primească neschimbată, iar la litera «b» să se adauge: și banii de cuartir.

Deputatul Dr. Ioan Stroia propune:

Salariul protopresbiterilor analog la asessori și la profesori să nu se cuprindă în statute cu sumă pozitivă, ca eventualele ameliorări în viitor să poată fi fără decizie specială sinodală imediat computate și prescise la dreptul de pensie al protopopilor, precum se face și cu eventualele ameliorări ale asesorilor și profesorilor seminariali. Totodată să se recunoască și protopopilor la pensie banii de cuartir.

Deputatul Teodor Herman propune, ca cu omiterea literei «b» dispozițiile §-lui 14. lit. «a» să se extindă și asupra protopresbiterilor și parohilor.

După o desbatere meritorică, potrivit unei propuneri a deputatului Dr. Aurel Vlad, acest §. se primește în următorul text:

§ 14. Suma maximală a pensiei se stabilește:

a) Pentru funcționarii consistoriali, profesorii seminariali, și protopresbiteri în suma salariului, inclusive cuincuenalele și banii de cuartir, sau echivalentul cuartirului, ce se ridică în ziua pensionării.

b) Pentru parohii cu pregătire de 8 clase medii respective maturitate cu cor. 2400, plus cuincuenalele de 10% dela aceasta sumă, și banii de cuartir sau echivalentul de cuartir, ce ridică la ziua pensionării.

c) Pentru parohii fără 8 clase medii, cari au frecventat cursul teologic ordinar, apoi capelanii și diaconii cu calificare normală cu cor. 1600, plus cuincuenalele de 10%, dela această sumă și banii de cuartir sau ecivalentul de cuartir.

d) Pentru parohii cu calificare extraordinară, 200 cor. plus cuincuenalele de 10%, dela această sumă și banii de cuartir sau ecivalentul de cuartir, ce le are cu ziua pensionării.

Celor de sub c) le stă în voie să între în categoria de sub b) dacă plătesc toate taxele ca și aceștia.

§. 18. se primește neschimbat în textul următor:

Suma maximală a pensiunii se acordă la toți membrii fondului numai după un serviciu de 40; iar la profesori de 35 ani, și dacă pe toți acești 40 respective 35 de ani s'au plătit taxele prescise. La o durată mai mică de serviciu suma pensiunii se fixează:

a) după un serviciu de 10 ani 40%, a sumei maximale de pensune;

b) după 10 ani impliniți, după fiecare an început de serviciu continuativ încă câte 2% resp. pentru profesori 2'4%, a sumei maximale de pensune.

Din §. acesta se abandonează alineatul «dacă un profesor», etc; iar celalalt text rămâne neschimbat.

§. 19. se primește în următorul text: Pensiunea văduvei și ajutorul copiilor se acordă dela ziua morții soțului, respective a tatălui, și se plătește imediat după moartea soțului, respective a tatălui, rămânând în vigoare și favorul din §. 10 alinea 2, în temeiul căruia dacă după parohul răposat a rămas văduva și orfanii în anul prim de vacanță jumătate din venitul parohiilor vacante îl capătă văduva și orfanii parohului răposat.

Ani de serviciu făcuți în altă dieceză se compută numai 10, dacă pentru acești 10 ani se solvește toate taxele, fundamentală și anuală, cu 4% camete.

§. 32. se primește în textul următor:

Statutul prezent intră în vigoare cu 1 Ianuarie 1919, cu observarea, că pentru acei membri, cari nu aropta să rămână înscrisi la fondul de pensii după statutele modificate, să aibă valoare statutele vechi.

Urmează o propunere de sine stătătoare a referentului acestei comisiuni, a deputatului Nicolae Ivan, de cuprinsul, ca pensionarilor bisericii să li se acorde, cu considerare la greaua situație de azi, o urcare de 50%.

Deputatul Sergiu Medeanu propune o urcare de 100%, iar deputatul Dr. Aurel Vlad propune, ca la pensiile de peste 1000 coroane urcarea să fie numai de 50% pe când la cele de mai puțin de 1000 coroane să fie de 100%.

Primindu-se propunerea deputatului Dr. Aurel Vlad, se enunță ca conclud:

Până la alte dispoziții ale Sinodului pensiile de preste 1000 coroane, în considerare la situația grea de azi, se urcă cu 50%, iar cele de mai puțin de 1000 coroane cu 100%, începând din 1 Ianuarie 1919.

Fiind timpul înaintat, și anunțându-se ședința tot pe acea zi la 4 oare după amiază, ședința se încheie la ora 1 din zi.

Poșta redacției

Dlui Gh. Dr. în F. Adresați întimpinarea de-a dreptul la ziarul acela.

Teatre în Sibiu

Teatrul Comunal. Director: Dl Leo Bauer. Luni, prima reprezentație: *Ciocârlia* (Wolfe Lerche singl) operetă în 3 acte, de Fr. Lehar. Începutul la ora 7 seara.

Cinematograful Orașului. Piața Hermann. Directoară: D-na M. Scholtess. Programe interesante în fiecare zi. Începutul la ora: 7 și 9 seara.

Cinematograful Apollo. Strada Schevis. Directoară: Dna Emil Toth. Zilnic programe alese. Începutul la ora: 7 și 9 seara.

Nr. 116/1919

(98) 2—3

Concurs

Pentru întregirea postului învățătoresc dela școala populară gr.-or. română din Petrifalău, se publică concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele sunt:

Salar dela comuna bisericească Cor. 600 restul întregire dela stat.

Cuarta în edificiul școlii.

Concurenții au să-și înainteze cererile instruite conform normelor în vigoare, în termenul arătat, subsemnatului oficiu protopresbiteral și înainte de alegere a se prezenta poporului în biserică spre a-și dovedi dexteritatea în cântări.

Dela învățătorul ales se cere să instrueze și în școala de repetiție, și să cânte cu copiii în Dumineci și sărbători la liturghie.

Oficiul protopresbiteral al Sebeșului în conțelegere cu comitetul parohial concernent,

Sebeș, 16/29 Martie 1919.

Sergiu Medean
protopresbiter.

Nr. 140/1919

(130) 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de clasa a II-a Nasna-Kisfalud, devenită vacantă prin strămutarea parohului Ioan Maloș, se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasonate în coala B pentru întregire dela stat.

Cererile de concurs instruite conform normelor în vigoare să se înainteze la subsemnatul

oficiu protopresbiteral în termenul deschis, iară reflectanții după prealabila încunoștințare a protopresbiterului sunt dator să se prezinte înaintea alegătorilor pentru a cânta și a predica și dacă este preot a slujii sfânta liturghie.

Oficiul protopresbiteral ortodox român al tractului Târgul-Murăș în conțelegere cu comitetul parohial.

Târgul-Murăș, la 9/22 April 1919.

Ștefan Russu
protopresbiter.

Nr. 162/1919 protop.

(97) 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante de clasa III-a din Tapu, protopresbiteratul Mediașului, conform rezoluțiunii consistoriale din 5 Martie a. c. Nr. 1822 Bis. 1919 se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt:

a) tolosirea casei și grădinei parohiale.

b) venitul stolar uzitat dela 40 familii.

c) emolumentele în naturalii: o ferdelă de cucuruz dela fiecare familie. Lemne de foc după curte din pădurea comunală.

d) întregirea venitelor parohiale dela stat.

Concurenții sânt poștiți să-și înainteze cererile concursuale subsemnatului oficiu în termenul indicat și a se prezenta în biserică pentru a cânta respective a celebra și cuvânta.

Mediaș, la 13/26 Martie 1919.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. român al Mediașului în conțelegere cu comitetul parohial.

Romul Mircea
protopop.

CONSILIUL DIRIGENT ROMÂN. — Resortul cultelor și al instrucțiunii publice

Concurs pentru conducătoare de grădini de copii

Pentru pregătirea conducătoarelor de grădini de copii se înființează un curs de 3 luni de zile cu începerea dela 1 Iulie a. c. La acest curs se pot înscrie absolvente cu cel puțin 4 clase civile.

Doritoarele de a participa la acest curs își vor înainta cererile însofite de atestat școlar resortului de culte și instrucție publică până la 25 Mai a. c.

Curs pentru pregătirea de profesori de muzică

Pentru pregătirea profesorilor de muzică pe seama școalelor secundare române (liceu, preparandii și școale civile) cari se vor deschide la toamnă, se organizează un curs special de 3 luni de zile (15 Iunie — 15 Septembrie) a. c. într-o localitate care se va face cunoscută mai târziu. La acest curs vor fi primiți învățători și preoți, eventual și alți doritori cari se ocupă cu muzica și cunosc cel puțin unul din instrumentele muzicale (pian, harmoniu, violină sau flaut).

Doritori de a participa la acest curs își vor înainta cererile la resortul cultelor și instrucțiunii publice până la 1 Iunie a. c. Primirea candidaților la curs se va face în baza unui examen care va avea loc în 15 Iunie și a unei declarații că vor primi să funcționeze în orice loc unde îi va numi Consiliul Dirigent.

Absolvenții cursului vor funcționa timp de un an ca profesori practicanți. În vara anului 1920 vor urma un nou curs pe baza căruia vor fi admiși ca profesori suplinitori având să-și dea apoi într'un anumit interval examenul de profesor definitiv. Cursistii vor avea întreținerea gratuită pe tot timpul cursurilor.

Cursuri de vară pentru învățătorii români

(1 Iulie — 31 August 1919)

În vederea complectării culturii învățătorilor români dela școlile primare din teritoriile de sub conducerea Consiliului Dirigent cu cunoștințele necesare noiei faze de viață în care a intrat poporul nostru se institue (între 1 Iulie și 31 August a. c.) cursuri de complectare în Baia-mare și Oradea-mare. La aceste cursuri sânt obligați a lua parte toți învățătorii cari voesc să funcționeze în școlile primare românești de stat și comunale din județele: Maramurăș, Sătmar, Sălaj, Ugocea, Solnoc-Doboca, Cojocna, Cenad, Bichiș, Haidu, Bihor și Arad precum și toți acei învățători confesionali cari au terminat o școală normală (preparandie) ungurească. Vor putea fi primiți în marginile locurilor disponibile și învățători dela școlile confesionale române.

Participantii la cursuri vor primi din partea resortului nostru un ajutor lunar de 400 cor. pentru acoperirea trebuințelor de trai.

Programul cursurilor va conținea lecții din pedagogia generală în invederarea ideilor curente și a noilor probleme sociale, cari cad în sarcina învățătorului, limba și literatura română, istoria românilor, geografia României, muzica vocală (se vor învăța cântările necesare noului învățământ românesc). În legătură cu cursurile are să funcționeze și o școală de aplicație la care se vor face lecții-model.

La fiecare curs vor participa cel mult 300 de învățători. Cererile pentru înscriere se vor adresa Revizoratelor școlare din Sătmar și Oradea-Mare până cel mai târziu în 15 Iunie a. c.

(128) 2—2

V. Branișce m. p.
șeful resortului de culte.

Nr. 176/1919 Of. prot.

(94) 1—3

Ad. Nr. 263/1919

(89) 2—3

Nr. 305/1919.

(129) 2—3

Concurs repetit

Pentru întregirea parohiei vacante de cl. III Selnita din protopresbiteratul Cetății de peatră prin aceasta se scrie concurs repetit cu termen de 30 zile dela întâia publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt cele fasonate în coala B. de congruă.

Concurenții să-și înainteze rugărilor provăzute cu documentele de lipsă subsemnatului oficiu protopresbiteral în termenul deschis și pe lângă observarea restricțiilor din §. 33 al Regulamentului pentru parohii să se prezinte în biserica din Selnita, afirmându-se ca concurenți.

Lăpușul-unguresc, la 22 Februarie 1919.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. român al tractului Cetatea de peatră în conțelegere cu comitetul parohial.

Andrei Ludu
protopop.

Nr. 118/1919.

(105) 1—3

Concurs

Pentru întregirea postului de capelan cu drept de succesiune în parohia de clasa III a Predeal, protopresbiteratul Branului, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: 1/3 din venitele preoțești fasonate în coala B. pentru congruă.

Cereri de concurs instruite conform normelor din vigoare sunt a se înainta în termenul arătat, subsemnatului oficiu protopresbiteral, iar concurenții cu observarea § 33. din regulament se pot prezenta în biserică spre a cânta, respective a oficia și cuvânta și a face cunoștință cu poporul.

Zărnești, în 18 Martie 1919.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. român al tractului Bran în conțelegere cu comitetul parohial.

Ioan Hamsea
protopop.

Nr. 326/1919.

(121) 1—3

Concurs

Pentru întregirea postului de paroh în parohia de clasa II a Voivodenii-mici, din protopresbiteratul Făgăraș se publică concurs cu 30 de zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele sânt cele fasonate în coala B. și congruă.

Petițiile să se înainteze cu documentele prescise subsemnatului oficiu ear concurenții să se prezinte în parohie spre a face cunoștință cu poporul.

Făgăraș, la 10 April 1919.

Oficiul protopresbiteral ortodox român al tractului Făgăraș în conțelegere cu comitetul parohial.

Nicolae Borzea
protopop.

Nr. 191/1919.

(125) 2—3

Concurs

Pentru întregirea postului al II-lea învățătoresc la școala conf. ort. română primară din Rod, protopresbiteratul Mercurei, se publică concurs cu termen de 15 zile dela prima apariție în «Telegraful Român».

Emolumentele: 1200 cor. dela biserică, și adausele legale dela stat.

Reflectanții să-și înainteze petițiile instruite conform normelor în vigoare la subscrisul în termenul deschis, având în interesul lor propriu a se prezenta în biserică spre a face cunoștință cu poporul.

Mercurea, 22 April 1919.

Oficiul protopresbiteral ort. rom. al Mercurei în conțelegere cu comitetul parohial.

Avr. S. Păcurariu
protopresbiter.

Concurs

Se publică concurs pentru un post de învățător dela școala confesională greco-orientală din Șinca-nouă tractul Făgăraș cu termen de 30 zile dela prima publicare în foaia «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. 600 coroane dela biserică, restul ajutor de stat pentru pentru salariul fundamental.
2. 240 coroane bani de cvartir.
3. 20 cor. relut de grădină.

Doritorii de a ocupa acest post sunt datorii a-și înainta rugărilor conform legii în termenul sus indicat la oficiul protopopesc din Făgăraș provăzute cu cu documentele necesare. Cel ales este obligat a merge cu elevii Dumineca și sârbătoarea la biserică și a cânta cu ei răspunsurile liturgice.

Din sedința comitetului parohial al comunei Șinca-nouă (tractul protop. al Făgărașului), ținută în 6 Martie 1919 st. v.

Șinca-nouă, în 6 Martie 1919 st. v.

Lazar Popa
paroh gr.-ort.

Ioan Balcoiu
not. com.

În conțelegere cu comitetul parohial, Oficiul protopopesc al tractului Făgăraș.

Nicolae Borzea
protopop.

A apărut și se află de vânzare la
Librăria arhidiecezană:

Conlucrarea omului cu Dumnezeu.

Predici

de

Mihai Păcățian,
protopresbiter

și alți preoți din ppresbiteratul B.-Comloșului

Prețul 3 cor., plus 12 fil. porto.

Concurs

Pentru întregirea parohiei de clasa I Zărnești, protopresbiteratul Branului, devenită vacantă prin moartea parohului Ioan Strevoiu, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasonate în coala B. pentru întregirea dela stat.

Cereri de concurs instruite conform normelor în vigoare să se înainteze subsemnatului oficiu protopresbiteral în termenul deschis.

Concurenții cu prealabila înouviințare a protopresbiterului să se prezenteze în vre-o Duminecă în biserica din parohie, spre a cânta și predica, eventual a celebra.

Zărnești, în 5 April 1919.

Oficiul protopresbiteral al Branului în conțelegere cu comitetul parohial concernent.

Ioan Hamsea
protopop.

Atelier de pictură de artă

Avem onoare a aduce la cunoștința publicului român și Onor. Preoți, că am deschis un atelier în tovarăsie pentru a lua tot telul de lucrări în ulei, anume: Picturi bisericești, tablouri, fotografii marite după viața în ulei, pastel acv. etc. Diferite prapuri de biserici. Imitațiuni de marmură, tot soiul de pictură de firme în calitate modernă, precum lustruiri de mobilă și binaie.

Stau la dispoziție cu mai multe icoane sfinte și planuri de probă pentru lucrările bisericești. Onorați doritori pot vedea gata icoane în Librăria dl Petru Simion, str. Poplăcii și în Atelier.

(113) 3—3

Semnăm cu toată stima:

Irimie Profeta și **Nicolae Tălmăcean**
pictor. lustruitor și pict. de firme.

Atelierul Sibiu strada Măcelarilor Nr. 30
înapoi în curte.

Un băiat cu 5—6 clase primesc ca ucenic.

Dacă doriți să comandați oarecare tipărituri, dacă doriți să aveți o carte bună, sau dacă aveți trebuință de ceva articole care se țin de librărie, adresați-vă cu toată încrederea la

Tipografia si Librăria Săteanului

din frunțașă comună românească

2—3 (118)

Săliște (Jud. Sibiu)

unde veți fi servit prompt și în condițiile cele mai avantajoase.

Noutăți literare sosite acum dela cele mai mari case de editură din București.

Editura «Renașterea Română» Sibiu

A apărut

Castelul din Buia Ardeal

Mihaiu Viteazul

de **Sofronie Roșca.**

Cu ilustrațiuni.

Prețul 4 coroane.

De vânzare la toate librăriile. (102) 5—6

Editura «Renașterea Română» Sibiu